

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นกระบวนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่มีปัญหาาร่วมกันหรือมีความสนใจอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน โดยเป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างการปฏิบัติกับการวิจัยซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นวงจรต่อเนื่องของการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การสังเกตวิธีการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ สะท้อนความคิดเห็นทบทวนไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลต่อวิธีการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติ นำบทเรียนของการปฏิบัติครั้งแรกมาร่วมกันวางแผนใหม่ภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยทำอย่างนี้เป็นวงจรต่อเนื่อง

การทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วางกระบวนการไว้ 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนเตรียมการประสานพื้นที่

1.1 กระบวนการคัดเลือกชุมชน โดยผู้วิจัยทำการสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนทุกด้าน นับตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางชีวภาพ ลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคม เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกชุมชนในการดำเนินการวิจัย

1.2 กระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน โดยผู้วิจัยพบปะแนะนำตัวกับผู้นำชาวบ้าน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน เช่น อติศผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำเยาวชน และร่วมกิจกรรมงานประเพณีของชุมชน เช่น งานวัด งานแต่งงาน งานศพ เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจต่อกัน เมื่อมีความคุ้นเคยและความไว้วางใจต่อกัน ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับชาวบ้านในที่ประชุมชาวบ้าน จัดเวทีชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยนชกถามประวัติความเป็นมาของชุมชน สร้างการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้นำในชุมชน

1.3 กระบวนการหาผู้สนใจในประเด็นการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน เพื่อร่วมกันสร้างทีมในการศึกษาข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมชี้ให้เห็นถึงปัญหาสำคัญต่างๆ ให้ชัดเจนขึ้น

1.4 กระบวนการพิจารณาเลือกประเด็น เพื่อการวิจัยและตั้งคำถามวิจัยเป็นการเลือกประเด็นการศึกษาวิจัยภายใต้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจนนำไปสู่การตั้งคำถามและพัฒนาไปสู่การกำหนดเป้าหมายของการศึกษาวิจัย โดยมองจากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าของชุมชนบ้านวังลู่ ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งการพิจารณาพื้นที่วิจัยนั้นได้ยึดเอาพื้นที่ที่มีการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าอยู่แล้วอย่างต่อเนื่อง

1.5 กระบวนการวางแผนการทำวิจัย โดยเริ่มดำเนินการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในอดีต ประเด็นการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าของชุมชนบ้านวังลู่ เพื่อศึกษาพัฒนาการในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าของชุมชนบ้านวังลู่ เพื่อนำมาวางแผนในการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนต่อไป

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ

ในกระบวนการการดำเนินการวิจัยจะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 การเตรียมการทั้งในแง่การประสานงานกลุ่มคน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์วางแผนขั้นตอนต่างๆ และการแบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน ซึ่งส่วนนี้จะมีความสำคัญในแง่ของความพร้อมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งหมายถึงผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้หรือไม่

2.2 การปฏิบัติการเป็นการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่วางไว้และการปรับเปลี่ยนตามเงื่อนไขที่พบ

2.3 การบันทึกกระบวนการเป็นขั้นตอนสำคัญของการวิจัยเพราะต้องมีการบันทึกข้อมูลที่ได้พบเห็นทั้งหมดใช้ในการเขียนรายงาน การวิเคราะห์สรุปผลสุดท้ายของการวิจัย ทั้งข้อมูลจากรายงานการสรุปกิจกรรม การสังเกตการณ์ การบันทึกเทปและการบันทึกภาพ

2.4 การสรุปบทเรียนหรือการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งจะนำไปประกอบการวางแผนการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไปรวมถึงการนำไปประกอบการวิเคราะห์สรุปผลขั้นสุดท้ายของการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

1) ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 คือ คณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วยตัวแทน 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านแก๊กอ หมู่ที่ 6 บ้านวังลุง จำนวน 11 คน

ตารางที่ 3.1 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
คณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง	1. นายเฉลิม กาญจนพิทักษ์	เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านวังลุง และเป็นประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุงชุดที่ 3 ตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา เป็นผู้ร่วมก่อตั้งชมรมร่วมคิดค้นกิจกรรมต่างๆ ในพื้นที่ทั้งทางด้านการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและฐานเศรษฐกิจชุมชน เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านตั้งแต่หมู่บ้านไม่มีชื่อ มีคนไม่กี่คนเข้าไปประกอบอาชีพในพื้นที่ดังกล่าวและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการก่อตั้งชมรมในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าเทือกเขาหลวง
	2. นายสนั่น ทวีเมือง	เป็นรองประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ซึ่งเป็นผู้ร่วมก่อตั้งชมรม ร่วมคิดค้นกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชมรมมาตลอด เป็นผู้ให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน และให้

ตารางที่ 3.1 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		ข้อมูลเกี่ยวกับบทกวีในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่า
	3. นายพิมล ทองใบเล็ก	เป็นรองประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าของชาวบ้านในชุมชนบ้านวังลุง และให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง
	4. นายชัยชนะ ทวีเมือง	เป็นเลขานุการสำนักงานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าของชุมชนและจัดทำแผนภาพต่างๆ ประกอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เช่น แผนภาพแสดงเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ แผนภาพแสดงเส้นทางศึกษาประวัติศาสตร์ แผนภาพแสดงที่ตั้งจังหวัดนครศรีธรรมราช แผนภาพแสดงที่ตั้งอำเภอพรหมคีรี แผนภาพแสดงทำเลที่ตั้งชุมชนบ้านวังลุง แผนภาพแสดงเส้นทางเดินทางชุมชนบ้านวังลุง เป็นต้น
	5. นายสนธิ ทวีเมือง	อดีตทหารพรานคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ปัจจุบันเป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านวังลุง ไม่ว่าเรื่องทำเลที่ตั้งภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ลักษณะดินระบบ

ตารางที่ 3.1 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		<p>ส่งน้ำ สภาพการตั้งบ้านเรือน ทรัพยากรพันธุ์พืช ทรัพยากรพันธุ์สัตว์ในพื้นที่ชุมชนบ้านวังลูงและให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางศึกษาประวัติศาสตร์</p>
	<p>6. นายจ้านง บุญสนอง</p>	<p>อดีตทหารพรานคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ปัจจุบันเป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลูง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตของคนในชุมชนบ้านวังลูง ในด้านทัศนคติความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา การศึกษา สาธารณสุข การประกอบอาชีพในชุมชนและประวัติ การตั้งชุมชน เป็นต้น</p>
	<p>7. นายสุจิตร์ วงศ์สวัสดิ์</p>	<p>อดีตทหารพรานคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ปัจจุบันเป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลูง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของชุมชนบ้านวังลูง ประมาณช่วง พ.ศ.2516 – 2525 เกี่ยวกับการแบ่งความรับผิดชอบของทหารพรานคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในอดีต</p>
	<p>8. นายสมหมาย ใจอ่อน</p>	<p>เป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลูง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน</p>

ตารางที่ 3.1 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		การรวมกลุ่มทำกิจกรรมในชุมชนและการดูแลรักษาป่า การใช้ประโยชน์จากป่า
	9. นายเทียบ อินทมาศ	เป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนบ้านวังลุงทั้งด้านการรักษาป่าและด้านเศรษฐกิจชุมชน
	10. นายมนตรี คงปัญญา	เป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนบ้านวังลุงทั้งด้านการรักษาป่าและด้านเศรษฐกิจชุมชน
	11. นายสมพร คงเกื้อ	เป็นคณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของกลุ่มคนในพื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง

2) ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 คือ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาหลวง หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียวรับผิดชอบพื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง ซึ่งมีจำนวน 9 คน

ตารางที่ 3.2 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาหลวง หน่วยพิทักษ์	1. นายธีรศักดิ์ ราชกิจ	กลุ่มคนเหล่านี้เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน
หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว	หัวหน้าหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว	หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติเขาหลวงในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่า ภาพรวมเชื่อมโยง
เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว	2. นายสุพจน์ วรรณโชติ	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3.2 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 2 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
	3. นายเอี่ยม ดารารัตน์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	คู่พื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง กลุ่มคนเหล่านี้มี การวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน
	4. นายทรงกรด ชัดติกาญจน์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	โอกาส ปัญหาอุปสรรค การจัดการการ ใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐที่ผ่านมา
	5. นายชานินทร์ บัณฑิตกุล เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	และสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ รวมทั้ง
	6. นายฉลอง สุขยิ่ง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อการพัฒนา รูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์
	7. นายปรีดา อินณรงค์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับ ชุมชน เป็นกลุ่มตัวอย่างตัวแทนรัฐในการ
	8. นายสุชาติ เลิศธรรม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เป็น เจ้าหน้าที่รัฐรับผิดชอบพื้นที่ชุมชนบ้าน
	9. นายธีรยุทธ์ เชื้อวชาญ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	วังลุงอยู่แล้วโดยตรง

3) ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 คือ ชาวบ้านสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช มีทั้งหมด 300 ครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ร้อยละ 10 ของสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุงทั้งหมด ดังนั้นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุงผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 30 ครัวเรือนโดยใช้ตัวแทนของครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 คน รวม 30 คน

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
ชาวบ้านสมาชิก ชมรมอนุรักษ์ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม บ้านวังลู่	1. นายชอบ คุณโลก	เป็นผู้อาวุโสชุมชนบ้านวังลู่อายุ 84 ปี เป็นผู้สืบทอดตระกูล คุณโลก ซึ่งเป็นตระกูลที่เจ้าพระยานครตั้งให้แก่จะหมื่นจง เป็นการตอบแทนที่จะหมื่นจงรักษาอาการอาหารด้วยยอหิวาตกโรคของเจ้าพระยานครหายขาด เป็นผู้ให้ข้อมูลประวัติความเป็นมาชุมชนบ้านวังลู่ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนมาถึงสภาพปัจจุบัน
	2. นายอำนาจ จันทระชิต	อดีตทหารพรนคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยและอดีตประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลู่ชุดที่ 1 ช่วง พ.ศ.2540-2544 เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการแบ่งความรับผิดชอบในค่ายพรนคคอมมิวนิสต์ ซึ่งในเขตงานมีหน่วยงานต่างๆ เหมือนหน่วยรบของทหาร เช่น หน่วยสู้รบ หน่วยเทคนิค หน่วยแพทย์หรือร้านแพทย์ หน่วยพลธิการ ฝ่ายผลิต ฝ่ายครัว เป็นต้น
	3. นายชาติรี วงศ์สวัสดิ์	อดีตทหารพรนคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลู่มีหน้าที่ในการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของชมรมร่วมกับทีมงานคนอื่นๆ เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของชุมชนบ้านวังลู่ ระยะที่ 2

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		ประมาณ พ.ศ.2516–2525 หลังการปฏิวัติของประชาชน 14 ตุลาคม พ.ศ.2516
	4. นายสุพนธ์ เดชทัต	อดีตทหารพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และเป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ปัจจุบันเป็นประธานกลุ่มเลี้ยงสุกร เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้านวังลุง พัฒนาการของชุมชนบ้านวังลุงระยะที่ 1 พ.ศ.2500 – พ.ศ.2515
	5. นายประเวศ คุณโลก	อดีตประธานชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ชุดที่ 2 ช่วงประมาณ พ.ศ.2544 – 2546 ปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดการก่อตั้งชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง และการบริหารจัดการชมรมแต่ละช่วง
	6. นายเจิม แก้วชื่น	เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของชมรมและเป็นตัวแทนของสมาชิกในการวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อระดมความคิดสร้างยุทธศาสตร์ในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนและการพัฒนารูปแบบการจัดการ

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
7.	นายเจิม ทวีเมือง	สมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้อาวุโสชุมชนบ้านวังลุง เป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนให้ดีขึ้น รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
8.	นายถาวร พลະบุญ	อดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
9.	นายสุนทร มีทอง	กลุ่มคนเหล่านี้เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง มีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานของชมรมร่วมกับทีมงานคนอื่นๆ เป็นตัวแทนของ
10.	นายนิคม ชูนาค	
11.	นายนิกร รอบคอบ	
12.	นายสมควร แก้วสุวรรณ	
13.	นายประภาส มฤดี	

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		<p>สมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการ การใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน</p>
	14. นายนเรศ สุขรินทร์	<p>เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้สื่อความหมายเพื่อקהาหลวง รวมทั้งชุมชนบ้านวังลุงให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เป็นผู้ให้ข้อมูลด้านรูปภาพสภาพพื้นที่ที่קהาหลวงและข้อมูลทั่วไปเพิ่มเติม</p>
	15. นายบัณฑิต แก้วสุวรรณ	<p>เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุงเป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน</p>
	16. นายสุวรรณ รูปโอ	<p>เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุงเป็นตัวแทนของสมาชิกร่วม</p>

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		วิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
17.	นายอำนาจ จันทร์ชิต	อดีตทหารพรานคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลูง เป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
18.	นายอนุชา พละบุญ	เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลูง มีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของชมรม เป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
	19. นายปรีชา ทองสลัก	เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทอนหงส์ เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
	20. นายอำนาจ น้ำเพชร 21. นางมยุรา หนูสอน 22. นางรมย์ ไชระเอก 23. นางสุดใจ อินทวงศ์ 24. นายพิพัฒน์ บุญงาม 25. นายนิรัตน์ ช้างคำ	กลุ่มคนเหล่านี้ เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นกลุ่มคนที่ใช้ประโยชน์จากป่ามีที่ดินแนวเขตป่า เป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน
	26. นายสันต์ พละศึก	เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ปัจจุบันเป็นกรรมการสหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังลุง จำกัด เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
		<p>สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านวังลุง จำกัด และเป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหา อุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้าง ยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน</p>
	<p>27. นางพิศวงค์ แก้วชื่น 28. นางบุญนำ บุญงาม</p>	<p>เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง ทั้งสองคนเป็นผู้ริเริ่มกลุ่มแม่บ้านแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้วเก้ากอพัฒนา เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านแปรรูปผลิตภัณฑ์ กล้วยกรอบแก้วเก้ากอพัฒนา และกลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์จากยางพารา และเป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหา อุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้าง ยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน</p>
	<p>29. นางสาวสมจินต์ สิงห์พันธ์</p>	<p>เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นผู้จัดตั้งกลุ่มเพาะเห็ดขึ้น เพราะตัวเองไปเป็นหุ้นส่วน</p>

ตารางที่ 3.3 ตารางผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มที่ 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	คุณลักษณะของผู้ให้ข้อมูล
	30. นางสาวพันทิวา อินทสา	<p>และทำงานอยู่กับฟาร์มเห็ดที่ตำบลโพเสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และได้มีโอกาสไปอบรมที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐม เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเพาะเห็ด และเป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนรวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน</p> <p>เป็นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เป็นหนึ่งในสมาชิกกลุ่มเยาวชนเลี้ยงโคขุน ร่วมตัวกันขึ้นเพื่อปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเยาวชนเลี้ยงโคขุน และเป็นตัวแทนของสมาชิกร่วมวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงและสร้างยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน รวมทั้งพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน</p>

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้เครื่องมือหลากหลายรูปแบบร่วมกัน เพื่อการค้นหาคำตอบของโจทย์วิจัย เครื่องมือที่ใช้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา แบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้นการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและประชากรในพื้นที่วิจัย มีการตรวจสอบเครื่องมือร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและประชากรในพื้นที่วิจัย นอกจากนี้มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยตัวแทนภาครัฐในพื้นที่ นักพัฒนาเอกชน นักวิชาการอีกด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1)แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง 2)การประชุมระดมความคิดเห็น 3)การสนทนากลุ่ม 4)การสังเกต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ชุดด้วยกัน คือ

1.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาพัฒนาการความเป็นมาชุมชนบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลดังนี้

1.1.1 ประวัติการตั้งถิ่นฐานของชุมชนบ้านวังลุง ประกอบด้วยประวัติความเป็นมา บ้านวังลุง พัฒนาการของชุมชนบ้านวังลุง

1.1.2 สภาพทั่วไปของชุมชนบ้านวังลุง ประกอบด้วยองค์ประกอบทางกายภาพ องค์ประกอบทางชีวภาพ องค์ประกอบทางสังคมและองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ

1.2 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ ภาพรวมเชื่อมโยงสู่พื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลดังนี้

1.2.1 พัฒนาการความเป็นมาป่าไม้ในประเทศไทยแต่ละยุคเป็นอย่างไร

1.2.2 รูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ ภาพรวมเป็นอย่างไร

1.2.3 รูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าของอุทยานแห่งชาติ เขาหลวงซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ มีรูปแบบอย่างไร

1.3 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน ภาพรวมเชื่อมโยงสู่พื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีแนวคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลดังนี้

1.3.1 พัฒนาการการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนในประเทศไทยเป็นอย่างไร

1.3.2 รูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนภาพรวมเป็นอย่างไร

1.3.3 การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนพื้นที่ชุมชนบ้านวังลุงเป็นอย่างไร ประกอบด้วย ประวัติการก่อตั้งของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง การดำเนินงานของชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง คณะกรรมการบริหารชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง และรูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนในพื้นที่ชุมชนบ้านวังลุง

2. การประชุมระดมความคิดเห็น

การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนกรณีศึกษาชุมชนบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้วางแผนการดำเนินการวิจัยในการประชุมระดมความคิดเห็นไว้ 3 เวที คือ

2.1 ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ มีแนวคำถามในการระดมความคิดเห็นดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค ในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐที่ผ่านมา

2.1.2 ยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ (อุทยานแห่งชาติเขาหลวง) ควรมีอะไรบ้าง

2.1.3 บทบาทของรัฐกับการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่ามีอะไรบ้าง

2.2 ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน มีแนวคำถามในการระดมความคิดเห็นดังนี้

2.2.1 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค ในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนที่ผ่านมา

2.2.2 ยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน (ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง) ควรมีอะไรบ้าง

2.2.3 บทบาทของชุมชนกับการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่ามีอะไรบ้าง

2.3 ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน มีแนวคำถามในการระดมความคิดเห็นดังนี้

2.3.1 ยุทธศาสตร์ร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าควรเป็นอย่างไร ควรมียุทธศาสตร์ร่วมอะไรบ้าง

2.3.2 กลยุทธ์ร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าควรเป็นอย่างไร ควรมีกลยุทธ์ร่วมอะไรบ้าง

3. การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยได้ใช้การสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมบางประเด็นในการตอบโจทย์วิจัย เพราะการสนทนากลุ่มเป็นการสัมภาษณ์และสนทนาแบบเจาะจงประเด็น สนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะกันอย่างกว้างขวางในประเด็นต่างๆ แล้วหาข้อสรุปในประเด็นนั้นๆ

4. การสังเกต

ผู้วิจัยได้ใช้การสังเกตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมบางประเด็นในการตอบโจทย์วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบรูปแบบของการสังเกตไว้ 2 แบบ คือ

4.1 การสังเกตโดยตรงเป็นการสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนโดยผู้วิจัยเอง

4.2 การสังเกตทางอ้อมเป็นการให้ผู้อื่นสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลหลักแล้วมาเล่าให้ผู้วิจัยฟังในภายหลัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ประกอบในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดเวทีชาวบ้าน การสนทนากลุ่ม การสังเกตโดยตรงและการสังเกตทางอ้อม การสัมภาษณ์บุคคลและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีการใช้กล้องถ่ายภาพบันทึกภาพและมีการใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมไว้แล้ว โดยบุคคลกลุ่มบุคคลและสถาบันต่างๆ เช่น เอกสาร รายงานวิจัย บทความ วารสารสิ่งพิมพ์ หนังสือรวมถึงข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การค้นคว้าจากเอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้วจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จากองค์กรพัฒนาเอกชน จากองค์การบริหารส่วนตำบลทอนหงส์ จากอุทยานแห่งชาติเขาลวงและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) โดยสัมภาษณ์จากผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ คณะกรรมการชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง

เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาลวงหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว และชาวบ้าน สมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง

3. ประชุมระดมความคิดเห็น ผู้วิจัยได้วางแผนการประชุมระดมความคิดเห็นไว้ 3 เวทีคือ เวทีที่ 1 ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ เวทีที่ 2 ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนและเวทีที่ 3 ประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน บันทึกข้อมูลในการประชุมระดมความคิดเห็นแล้วประมวลสรุปเป็นเนื้อหาผลการศึกษาค้างนี้

4. การสนทนากลุ่มเป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้จุดประเด็นเพื่อชักจูงให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นในการสนทนา โดยมีผู้เข้าร่วมพูดคุยประมาณ 5-10 คน

5. การสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกตในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการวิจัยทั้งการสัมภาษณ์การประชุมระดมความคิดเห็น การสนทนากลุ่ม บันทึกกระบวนการและผลการสังเกตไว้

6. การสังเกตทางอ้อม เป็นการสังเกตโดยไม่ได้มีส่วนร่วมแต่ผู้อื่นมาเล่าให้ผู้วิจัยฟัง ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลไว้เพื่อการวิเคราะห์เป็นผลการศึกษาต่อไป

7. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับบุคคล เป็นกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการแต่สำคัญมากสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีโอกาส เป็นการค้นคว้าข้อมูลเชิงลึกที่บุคคลไม่สามารถพูดคุยได้ในที่ประชุม ผู้วิจัยจำเป็นต้องสอบถามเป็นการส่วนตัว บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์เป็นผลการศึกษาต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวางแผนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนแต่ละขั้นตอนใช้วิธีการสังเกตโดยตรง สังเกตทางอ้อมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับบุคคลควบคู่กับเครื่องมืออื่นๆ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพัฒนาการความเป็นมาชุมชนบ้านวังลุง ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการค้นคว้าจากเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิและสัมภาษณ์เพิ่มเติม นำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียงเนื้อหาสรุปเป็นผลการวิจัยเรียกว่า “ผลการวิเคราะห์พื้นที่”

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ วิธีการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาลวงหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว นำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียงเนื้อหาสรุปเป็นผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชนการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิวิธีการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเพิ่มเติมจากคณะกรรมการและสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง นำข้อมูลมาวิเคราะห์เรียบเรียงเนื้อหาเป็นผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนารูปแบบการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าแบบมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน การดำเนินการวิจัยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมระดมความคิดเห็นจำนวน 3 ครั้ง คือ

ประชุมระดมความคิดเห็นครั้งที่ 1 เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาลงหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค แนวทางหรือยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยรัฐ และบทบาทของรัฐกับการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่า

ประชุมระดมความคิดเห็นครั้งที่ 2 เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นจากคณะกรรมการและสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ปัญหาอุปสรรค แนวทางหรือยุทธศาสตร์การจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าโดยชุมชน และบทบาทของชุมชนกับการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่า

ประชุมระดมความคิดเห็นครั้งที่ 3 เป็นการประชุมระดมความคิดเห็นจากตัวแทนเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาลงหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกอ้ายเขียว และตัวแทนคณะกรรมการและสมาชิกชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านวังลุง เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่า และกลยุทธ์ร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนในการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่า

จากการจัดประชุมระดมความคิดเห็น 3 ครั้ง นำข้อมูลแต่ละครั้งมาวิเคราะห์เรียบเรียงเนื้อหาสรุปเป็นผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในกระบวนการการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มศึกษาและมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นประเด็น ๆ ได้ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมทั้งหมดจัดเป็นหมวดหมู่
2. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาโดยตรวจสอบกับข้อมูลรายงานเอกสารทางด้านวิชาการ ข้อมูลด้านสถิติ
3. ประมวลสังเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาทั้งหมด
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษาในเชิงเหตุและผล
5. เขียนผลการศึกษาในลักษณะบรรยายและพรรณนา
6. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยชุมชนเพื่อแก้ไขและยืนยันความถูกต้องก่อนจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์
7. ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหาของผลการศึกษาด้านวิชาการโดยปรึกษาผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องและจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

